

Friskus fra nord

– Jeg må nok innrømme at jeg ikke lever for jobben, men jobber for å overleve, sier Tromsøadvokaten

Bjørn Wikasteen.
Side 32–35

“Særlig uavhengig stilling”

Arbeidstilsynet har nå sendt varsel om tilsyn hos de ti største advokatfirmaene i Oslo. Temaet er arbeidstiden for advokatfullmektiger. Hovedstyret i Advokatforeningen mener at mange fullmektiger har en “særlig uavhengig stilling” etter arbeidsmiljølovens regler.

Side 6–7

– Pass på sikkerheten!

Pass på at sikkerheten er god nok når du inngår inneståelseserklæringer, sier direktør Cato Aamodt i Marsh FinPro.

Side 8–9

Advokat

bladet

Nr. 2 – 2009

89. årgang

Nekter å avlegge kandidatløfte

■ ■ **Truls Bjørvik** har jobbet på en fabrikk i Tromsø i to år til tross for at han har tilbud om en juristjobb. Grunnen: Han nekter å underskrive på et snart **300 år gammelt kandidatløfte** der ferdigutdannede jusstudenter **må love at de aldri skal oppføre seg uetisk.** – Det er en alvorlig ting å avlegge et løfte. De som lover å aldri oppføre seg uetisk, lyver eller mangler selvinnsikt, sier Bjørvik.

■ ■ – **Det er ikke urimelig å stille krav om etisk fremferd, sier dekan Trude Haugli som ikke vil gi ham vitnemålet før han underskriver.**

Side 10–13

Statsadvokaten ga aktor gode råd

Statsadvokat Roar Østby hos riksadvokaten hvisket aktor **Malin Kjole**, fra Ingieråsen skole i Oppergård, noen gode råd i øret før saken begynte. **Anne Holst** (bak) får tilbakemeldinger om at dette rett og slett er moro!

Side 22–29

Nekter å undertegne på kandidatløftet

I snart to år har jusstudenten fra Tromsø jobbet på fabrikk til tross for en avlagt eksamen i jus. Nå vil han gå til sak mot Universitetet i Tromsø fordi de nekter å sende ham papirene før han undertegner på et snart 300 år gammelt løfte.

Tekst og foto:
Aina Johnsen Rønning

Løftet det er snakk om ved Universitetet i Tromsø er hentet fra en forordning utstedt av Christian VI fra 1736 og lyder: "Aldri vitende at ville vige fra Rett og Rettfærdighet, mindre raade nogen til uforødne Processer eller i andre maader med sine Raad befordre nogen uretvis sag eller intention".
Kravet om underskrift på

didatløftet da jeg begynte på studiet. Dette er hjemlet i et internt eksamensreglement, og ikke i forskrift eller lov. Det har heller ikke universitetet hevdet. Det er en alvorlig ting å avlegge en ed. De som sverger på å aldri oppføre seg uetisk, lyver eller mangler selvinnsikt, sier Bjørvik.
Han gikk ut av studiet med B i sluttarakter og har allerede en juristjobb som venter ham i Alta. Det eneste han trenger er vitnemålet. Det får han ikke før han sender

Tora Aasland. Frp'er Anders Anundsen tok saken opp i spørretimen i fjor høst, og fikk dette svaret fra statsråden: "Eden synes å bygge på historie og tradisjoner, og den fremstår som et uttrykk for at juristene skal utøve sin profesjon etter visse etiske prinsipper. Den synes ikke å ha et politisk eller religiøst innhold, eller å innebære at studenten må gjøre noe som etter vanlig rettsoppfatning oppfattes som krenkende. Kravet om edsavleggelse er hjemlet i eksamensforskriften som universitetet selv fastsetter. Studentene skal ved semesterregistrering bekrefte at de er kjent med eksamensforskriften og at de vil følge reglementet. Kravet om edsavleggelse fremstår som rimelig og påregnelig, og synes ikke å være i strid med andre lover og regler."

Går til retten

Truls Bjørvik stusser over at statsråden mener det må være rimelig å kreve en slik ed.
– Muslimer har kommet bort til meg og sagt at det vil være vanskelig for dem å avlegge en slik ed. Nå må jeg gjøre det helt utrolige og ta saken til retten. Jeg har hyret inn en advokat til jobben, for selv er jeg for sliten av denne saken til å ta den selv.

Heller ikke fra Advokatforeningen har Bjørvik møtt forståelse. I et innlegg til avisa Tromsø i desember 2007 skriver leder i Troms krets Bjørn Wikasteen at kandidatløftet ikke innebærer annet enn det som følger av vilkårene for medlemskap i Den Norske Advokatforening og regler for god advokatskikk.
– Dersom Bjørvik har problemer med offentlig å bekrefte at han i sitt virke som jurist vil følge disse rettsprinsipper, er jeg redd han ikke har særlig fremtid i yrket, skrev Wikasteen i innlegget.

Kandidatløftet består

På universitetet sier dekan Trude Haugli at hun ikke akter å fjerne kravet til kandidatløfte med det første.
– Dette er ikke noen ed, da påberoper man seg Gud. Kandidatløftet kan rettslig sett ikke en gang sammenlignes med en forsikring. Vi har ansvar for hvem vi sender ut, og hvem vi gir graden til. Det er ikke urimelig å stille krav om etisk framferd, sier Haugli.

Sivilombudsmannen

Bjørvik har tatt saken til alle mulige instanser, blant annet sivilombudsmannen. Der svarer de:
– Det såkalte kandidatløftet

JURISTUTDANNINGEN

løftet for å motta vitnemål er fastslått i eksamensreglementet for Universitetet i Tromsø. Den aktuelle forordningen er hentet fra er imidlertid blitt opphevet av Stortinget i 1986, og Truls Bjørvik mener studentene må få slippe å sverge på aldri å oppføre seg uetisk.
– Jeg var ikke klar over kan-

universitetet en mail der han skriver under på eden – ordrett.

Spørretimen og sivilombudsmannen

Nå vil han gå til sak mot universitetet, etter å ha prøvd å henvende seg til sivilombudsmannen, likestillingsombudet og statsråd

BAA
bryn aarflot as

BRYN AARFLOT AS
Kongens gate 15
0153 Oslo
Tlf: 22 00 31 00
Faks: 22 00 31 31
mailto:baa.no
www.baa.no

PATENT VAREMERKE DESIGN

Stol på dine idéer og oss

Bryn Aarflot tilbyr teknisk og juridisk bistand på alle nivåer

ne

Truls Bjørvik mener studentene må få slippe å undertegne på et kandidatløfter der de lover å aldri oppføre seg uetisk.

er en forsikring til den institusjonen som har stått for den juridiske utdanningen til kandidaten. Å forankre løftet i den forordning av 1736 som er det historiske utgangspunkt for dagens juridiske utdanning, bidrar til å understreke alvor og høytideligheten omkring avslutningen av flere års juridisk utdanning, en utdanning som har kunnet gjennomføres med vesentlig støtte fra det offentlige. Det må være i samsvar med utdanningsinstitusjonens samfunnsoppdrag å avkreve et slikt løfte, for å understreke det ansvar kandidaten har i sitt framtidige virke for å fremme rett og hindre urett. I lys av dette blir det lite treffende å betrakte dette som noe lovhjemmelsspørsmål.”

Likestillingsombudet

Noe forståelse fikk han heller ikke hos Likestillings- og diskrimineringsombudet som skal vurdere om mennesker med en annen religion eller livssyn blir dårligere behandlet enn andre: ”Uten å ta stilling til om kravet om edsavleggelse strider mot diskrimineringslovens forbud mot diskriminering på grunn av religion eller livssyn, vil vi opplyse at ut fra en normal forståelse av begrepet livssyn, omfattes

Language Power Center – Translation dept.

- Over 80 høyt kvalifiserte fagoversettere.
- Vi oversetter til og fra alle språk i verden.
- Ekspressoversettelse – vi leverer på dagen.
- Konfidensielt, raskt, profesjonelt med fornuftige priser!
- Statsautoriserte translatører.
- Vi leverer alltid som avtalt.

E-mail: language.power@online.no Tlf: 22 47 86 50
www.languagepower.no Fax: 22 42 11 85

Medlemstilbud – avtale med Den Norske Advokatforeningen.

ikke nødvendigvis samvittighetsgrunner relatert til enkeltpørsmål. For at ombudet skal kunne vurdere din klage, må du redegjøre for hvorvidt disse samvittighetsgrunnene er en del av et livssyn eller en religion, og

krive dette livssynet.”
– Av Likestillings- og diskrimineringsombudet gis jeg ikke gis partsstatus uten å avsløre min religion/livssyn, som en har rett til å bevare taushet om etter EMK artikkel 9, jfr. bla Alexandridis v. Greece, sier Bjørvik oppgitt.

Oslo tar hensyn til livssyn

Dekan i Oslo Hans Petter Graver sier at dersom det påberopes religiøse problemer vil universitetet i Oslo selvsagt ikke opprettholde et krav dersom det kommer i konflikt med retten til religionsfrihet slik denne er beskyttet av nasjonale og internasjonale rettsregler som vi er forpliktet av. – Vi

har foreløpig ikke grunn til å anta at kravet vårt er i strid med religionsfriheten. For å komme til en slik konklusjon måtte vi ha noen flere opplysninger. For det første må det dokumenteres at et problem bunner seg i religion eller livssyn. Hvis det er problematisk av religiøse grunner eller overbevisningsgrunner må det likevel vurderes om det er uforholdsmessig å kreve løftet avgitt. Dette er ikke lett å vurdere uten å kjenne nærmere til hva som er det konkrete problemet i forhold til en bestemt religion eller trosretning og hvor alvorlig eller fundamentalt dette problemet er, sier Hans Petter Graver.

Rettsfilosof Jens Petter Berg mener det er problematisk at universitetene praktiserer dette forskjellig. Eksamensreglementet for graden master i rettsvitenskap ved Universitetet i Tromsø, som

– Etter min mening er det kollegene ved Universitetet i Tromsø som her har den ryddigste ordningen, for det synes udiskutabelt i tråd med brede flertallsoppfatninger i juristflokkene i vår tid at de vordende juristene bør avgi et slikt løfte som et inngangsritual til mastergraden i rettsvitenskap, sier doktor juris Jens Petter Berg.

bestemmer i at kandidatene før vitnemål utleveres enten ”med handtrykk” eller ”skriftleg” må gi ”løfte” som forordning av 10.2.1736 påbyr, har det juridiske fakultetet i Tromsø overtatt fra fakultetet i Oslo, som i mange år har hatt dette løftet innskrevet på sine vitnemål. I motsetning til Universitetet i Oslo har Universitetet i Tromsø formalisert plikten til å avgi løftet i eksamensreglementet, sier doktor juris Jens Petter Berg.

– Etter min mening er det kollegene ved Universitetet i

Tromsø som her har den ryddigste ordningen, for det synes udiskutabelt i tråd med brede flertallsoppfatninger i juristflokkene i vår tid at de vordende juristene bør avgi et slikt løfte som et inngangsritual til mastergraden i rettsvitenskap. Herunder er et slikt løfte helt i samsvar med idealene det undervises i ved Ex.fac.-undervisningen på Det juridiske fakultet i Oslo, hvor profesjonsetikk i de ulike juristrollene står i læringsplanen.

– Jeg er enig med dekan Trude Haugli ved UiT at det

er misforstått å betegne den forskriftsbestemte plikten til å avgi dette løftet som en plikt til å avgi ”ed”. Edsavleggelsesplikten er så vidt vites ikke-eksisterende i norsk rettsliv. Noe krav om å legge sin hånd på bibelen foreligger mao ikke. Dermed oppstår heller ikke noen tros- eller overbevisningsfrihetsspørsmål, jf. EMK art 9, sier doktor juris Jens Petter Berg.

Kunne vært klarere hjemlet

– Man kunne eventuelt reise spørsmålet om plikten til å avgi et løfte likelydende med forordningen av 1736 burde vært klarere hjemlet i universitets- og høyskoleloven av 2005. For § 3-11 om vitnemål i denne loven kan, strengt fortolket, neppe hevdes å hjemle en slik forskriftsbestemt løfteavgivelsesplikt. Men man må likevel kunne forsvare gjeldende ordning

med at den har sedvanerettslig forankring, bl.a. fordi den er i samsvar med godt innarbeidete oppfatninger om etiske minstekrav til juristers yrkesutøvelse. Det smaker av dårlig dømmekraft at denne vordende juristen har brukt så mye energi på å slåss mot å avgi dette løftet. På den andre siden kunne man også tilføye at Det juridiske fakultet ved UiT trygt kunne ha valgt å skjære gjennom og sende vitnemålet til vedkommende. Juristløftets gjennomslagskraft ville ikke bli svekket av den grunn. Tvert imot kan man hevde at dette løftet, som målbærer norske juristers århundrelange ethos, godt kan tåle et slikt ”spilloppmakeri”. Til sjuende og sist vil jo vedkommende eksstudent, som alle andre jurister, risikere å bli innhentet av virkeligheten, dvs. gjeldende straffelov, tjenestemannslov, advokatforskriften, osv, hvis

han ikke holder seg på den reine sti under sin yrkesutøvelse, sier doktor juris Jens Petter Berg.

Bør gjøres helt om

Advokat Harald Otterstad mener imidlertid at kandidatløftet ikke er så uproblematisk som det man vil fremstille det som. Han mener at Bjørviks kamp mot en gammel skikk som ingen andre har stilt spørsmålsteget ved, tvinger oss til å tenke over innholdet i løftet, og at det nåværende eksamensreglementet bør være modent for revisjon, på samme måte som man i domstolene har innført en ny besvergelse om at man avgir sin forklaring på "ære og samvittighet".

– Jeg synes lite om en slik formulering som eksamensreglementet i dag krever at man skriver under på. Det burde vel holde at man forpliktet seg til å snakke sant?

Selvsagt avla jeg i sin tid kandidatløftet.

Den aksepterte jeg reser-vasjonsløst.

I dag vet jeg grunnen: Jeg hadde overhodet ikke stillet spørsmål ved dens innhold. Kanskje hadde jeg knapt lest den i sin helhet, sier advokat Harald Otterstad.

– Selvsagt avla jeg i sin tid kandidatløftet. Den aksepterte jeg reser-vasjonsløst. I dag vet jeg grunnen: Jeg hadde overhodet ikke stillet spørsmål ved dens innhold. Kanskje hadde jeg knapt lest den i sin helhet, sier advokat Harald Otterstad.

Tenke mer kritisk

– Bjørviks kamp mot systemet har imidlertid fått meg til å tenke mer kritisk på det-

te løftet. Etter mer enn 20 år i skranken er det særlig én ting som slår meg: I noen år arbeidet jeg svært mye med

barnefordelingssaker. Sakene stod i kø – og salærene strømmet inn. Helt til jeg en dag oppdaget hva jeg egentlig drev med: I mange av sakene var jeg utvilsomt med på å bidra til resultater som verken var rett eller rettferdig. Det var meg knekkende likegyldig – bare klienten vant frem.

... men inni meg...

Jeg vet bestemt at slik er det for mange av mine kollegaer som fortsatt herjer med disse sakene. Det ligger i sakens natur at man skal sørge for at klienten vinner. Påstår man noe annet tror jeg faktisk man ikke er helt ærlig overfor seg selv/andre, sier advokat Harald Otterstad.

– Jeg vet bestemt at jeg har klart å overbevise domstoler om min klients fortrefelighet på bekostning av den andre. Men inni meg har jeg kunnet ha en ganske så annen oppfatning om vedkommende jeg bistod. Og om resultatet. Vek jeg ikke da fra nettopp det akademiske løftet om ikke med vitende å vike fra rett og rettferdighet? Jeg har til gode å høre en kollega si ifra seg en barnefordelingssak fordi han/hun ikke trodde på klienten. Og tro meg: Jeg har snakket med mange om dette temaet, sier en åpenhertig Otterstad.

Advisor - et ledende kontorsystem

Advokater som ønsker å levere tjenester av høy kvalitet til konkurransedyktige priser, og samtidig opprettholde god inntjening, trenger profesjonelle verktøy!

I et kontorsystem er saks- og dokumentbehandling sentralt. Advisor løser dette på en rasjonell og oversiktlig måte, nå med utvidede funksjoner for dokumentsøk.

Samtidig med saksgjennomføring registreres timer og utlegg på en effektiv måte. Til tross for strengere krav fra myndighetene, har Advisor opprettholdt stor fleksibilitet når det gjelder timeregistrering og fakturering.

Våre medarbeidere har bakgrunn fra revisjon, regnskap og IT. Dette er en gunstig kombinasjon for utvikling og implementering av verktøy til advokatbransjen.

I dag er det 470 advokatkontorer som benytter Advisor. Dette utgjør over 40% av markedet.

advisor

telefon: 33 48 43 00 • advisor@advisor.no • www.advisor.no

advisor.no